

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Szkoły Podstawowej im. Juliana Tuwima

w Drzonowie

**Zatwierdzony do realizacji
na posiedzeniu RP dnia 27.08.2018 roku**

Akty prawne:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty, (Dz. U. z 2004r. nr 256.poz 2572, z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. nr 97, poz. 674 i nr 170, poz. 1218).
3. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego, (Dz. U. nr 111 poz. 535, z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, (Dz. U. z 2002r. nr 147, poz. 1231, z późn. Zm.).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (dz. U. z 2002r. nr 11, poz. 109, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. nr 179, poz. 1485, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. nr 10, poz. 55, z późn. zm.) .
8. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. nr 180, poz. 1493).
9. Rozporządzenie MENiS z dnia 31 grudnia 2002r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003r. nr 6, poz. 69).
10. Rozporządzenie MENiS z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach , szkołach i placówkach.
11. Rozporządzenie MEN z dnia 12 sierpnia 1999r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. nr 67, poz. 756, z późn. zm.)
12. Rozporządzenie MEN z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie zakresu i organizacji opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą.
13. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 3 października 2011 poz. 1245).
14. Konwencja Praw Dziecka.
15. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz innych ustaw.
16. Rozporządzenie MEN z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. 17. Statut szkoły.

**Szkolny program wychowawczo- profilaktyczny
obejmuje wytyczne polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2018/2019:**

1. Kształtowanie postaw. Wychowanie do wartości.
2. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży.
3. Rozwijanie kompetencji informatycznych.

Wprowadzenie

Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na drugiego człowieka.

Wychowanie

Proces wspomagania dziecka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości: fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej.

Profilaktyka

Proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie.

Wstęp

Zadania wychowawcze szkoły są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest wszechstronny rozwój wychowanka w wymiarze emocjonalnym, społecznym, kulturalnym, moralnym, ekologicznym, zdrowotnym i intelektualnym.

Szkoła jako środowisko wychowawcze ma za zadanie wspomagać wychowanków w osiągnięciu wszechstronnego rozwoju, kształtować postawy, umożliwić korygowanie deficytów w celu optymalizacji osiągnięć edukacyjnych uczniów oraz zapobiegać zagrożeniom poprzez profilaktykę, przeciwdziałanie istniejącym zagrożeniom i wsparcie uczniów w trudnych sytuacjach.

Program powstał w oparciu o obserwacje, konsultacje z rodzicami, nauczycielami i Samorządem Szkolnym.

Misja i wizja szkoły

Misja Szkoły

Dzięki naszym dzisiejszym wysiłkom i inteligentnej zdolności przewidywania, pozostawimy na planecie Ziemia – Człowieka umiejącego kochać, współczuć, godnie żyć i tworzyć cywilizację dobra i miłości.

Wizja

Nasza szkoła jest miejscem, w którym nauczanie – uczenie się stanowi radosne przeżycie dla uczniów i nauczycieli. Osiągamy to wdrażając metody i techniki przyspieszonego uczenia się, dzięki którym pomagamy każdemu dziecku odnaleźć w sobie tkwiący w nim „skarb” i rozwinąć go na miarę swoich możliwości.

Model absolwenta

Realizując ogólne zadania szkoły będziemy dążyć

do tego, by nasz absolwent nabył kluczowe kompetencje w podstawowych sferach:

W sferze nauki:

Sprawnie posługiwał się językiem polskim, umiał korzystać z różnych źródeł informacji, umiał zdobywać, przetwarzać i wykorzystywać wiedzę, umiał korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych;

-był przygotowany do dalszej nauki, rozwijał swoje talenty, myślał samodzielnie, twórczo i krytycznie, umiał realizować własne plany i marzenia;

-miał świadomość potrzeby nieustannego rozwoju i kształcenia, był świadomy, że każdemu kreatywnemu działaniu powinien towarzyszyć wysiłek i był gotów go podejmować.

W sferze społecznej:

- dobrze funkcjonował w swoim otoczeniu, czuł się członkiem społeczności lokalnej, obywatelem Polski i Europy, był ciekawy świata;

- znał i szanował tradycje rodziny, szkoły i narodu, wykazywał chęć poznania ojczystego kraju i jego zwyczajów;

- był odpowiedzialny, prawy i uczciwy, wyrażał siebie w sposób akceptowany społecznie, wywiązywał się z powierzonych zadań w sposób zadowalający siebie i innych, starał się przewidzieć skutki swoich działań i gotów był ponieść konsekwencje swoich czynów, umiał rozróżniać dobre i złe zachowanie;

- umiał współpracować w grupie, działał zgodnie z obowiązującymi w niej zasadami, miał poczucie współodpowiedzialności;

- był tolerancyjny wobec odrębności innych, w tym wobec cudzoziemców, osób starszych czy niepełnosprawnych;

- umiał zachować się kulturalnie, znał zasady dobrego wychowania, używał form grzecznościowych;

- potrafił budować przyjazne relacje z rówieśnikami, umiał nazywać swoje emocje, umiał nad nimi panować, pokojowo rozwiązywał konflikty, umiał dyskutować, był wrażliwy na potrzeby innych;

- dbał o zdrowie własne i innych, kształtował właściwe nawyki żywieniowe i higieny, znał zagrożenia wpływające z zażywania alkoholu, nikotyny i innych używek;

- stosował się do zasad ekologii, segregował odpady, dbał o czystość otoczenia;

- dbał o swój wygląd, ubierał się schludnie i odpowiednio do czasu i miejsca;

- bezpiecznie poruszał się po drogach, posiadał Kartę Rowerową.

W sferze kulturowej:

- uczestniczył w różnych formach kultury, był przygotowany do odbioru mass mediów;

- umiał analizować docierające do niego informacje, był krytyczny wobec programów telewizyjnych, filmów, czasopism, książek, znał mechanizmy działania reklamy;

- był aktywny fizycznie i artystycznie, uprawiał sport, w miarę swoich możliwości śpiewał, grał na instrumencie, rysował.

ROZDZIAŁ I

Zadania Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego

1. Założenia ogólne

Zgodnie ze wskazaniami działalność wychowawczo - profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. fizycznej - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
2. psychicznej - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. społecznej - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
4. aksjologicznej - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Nasza placówka prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Działalność ta odbywać się będzie w formie pogadank, zajęć warsztatowych, treningów umiejętności, debat, szkoleń, spektakli teatralnych, festynów, a także w innych postaciach uwzględniających wykorzystywanie aktywnych metod pracy.

2. Zadania

- budowanie postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- wzmocnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną;
- rozwijanie i wspieranie działalności wolontarystycznej;
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmocnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

3. Cele szczegółowe

Uczeń:

- jest życzliwy, dostrzega potrzeby drugiego człowieka,
- udziela pomocy rówieśnikom,
- szanuje ludzi i respektuje ich prawa,
- jest tolerancyjny wobec drugiego człowieka,
- jest odpowiedzialny,
- potrafi rozwiązywać konflikty,
- potrafi sobie radzić z trudnymi uczuciami (złość, gniew, strach),
- jest asertywny,
- potrafi komunikować się z innymi, dyskutować, bronić i uzasadniać własny punkt widzenia,
- godnie reprezentuje szkołę na zewnątrz,
- kieruje się miłością do ojczyzny, poszanowaniem dla polskiego dziedzictwa kulturowego przy jednoczesnym otwarciu na kultury Europy i świata,
- czuje się bezpiecznie w swoim środowisku szkolnym,
- odróżnia dobro od zła,
- dba o higienę osobistą, estetykę ubioru, pomieszczeń, - może rozwijać swoje zdolności i zainteresowania, być kreatywnym.

4. Model absolwenta

Absolwent jest:

- **aktywny** - posiada zainteresowania, pasje, jest twórczy, wykazuje się samodzielnością
- **ciekawny świata** - korzysta z różnych źródeł informacji, wykorzystuje zdobytą wiedzę,
- **odpowiedzialny** - umie samodzielnie rozwiązywać problemy, podejmuje działania i przewiduje ich konsekwencje,
- **otwarty** - potrafi uważnie słuchać, rozmawiać, umie współpracować w grupie, prezentuje swój punkt widzenia i szanuje poglądy innych,
- **optymistą** - pozytywnie patrzy na świat, lubi siebie i innych,
- **tolerancyjny** - szanuje inne rasy i nacje oraz ich poglądy, jest wrażliwy na potrzeby drugiego człowieka,
- **świadomy swoich praw i praw innych ludzi** - zna swoją wartość, swoje prawa, zna i respektuje prawa innych.

5. Diagnoza sytuacji wychowawczej

Szkoła Podstawowa w Drzonowie 0-VIII

W szkole żaden uczeń nie jest anonimowy. Każdego roku przeprowadzana jest diagnoza środowiska, analizuje się potrzeby i zasoby szkoły z obszaru wychowania i profilaktyki w szkole na podstawie:

- konsultacji z rodzicami,
- spostrzeżeń wychowawcy na temat klasy,
- analizy dokumentacji szkolnej,
- obserwacji bieżących zachowań uczniów na terenie szkoły, analizy uwag wpisanych do dziennika,
- sprawozdań semestralnych opracowanych przez wychowawcę.

W wyniku diagnozy i ewaluacji Programu Wychowawczego i Programu Profilaktyki wyłoniono następujące obszary problemowe:

- potrzeba objęcia szczególnym wsparciem dzieci 5 i 6 - letnich m.in. z uwagi na obniżony wiek szkolny (*obserwacja*),
- brak motywacji do nauki - niskie potrzeby edukacyjne (*analiza ocen cząstkowych uczniów, spostrzeżenia nauczycieli*),
- niewystarczająca komunikacja interpersonalna w relacji uczeń - uczeń (*spostreżenia wychowawców, pedagoga*),
- w niektórych przypadkach nierespektowanie przez uczniów norm społecznych, w tym zachowania agresywne uczniów (*analiza dziennika lekcyjnego*),
- niska frekwencja uczestnictwa rodziców w spotkaniach ze specjalistami (*dokumentacja wychowawców*),
- w większym zakresie należy przedstawić uczniom Prawa Dziecka, a także zagadnienia związane z cyberprzemocą (*sprawozdania wychowawców, dokumentacja pedagoga*),
- rozszerzenie działań na rzecz profilaktyki uzależnień, przemocy, otyłości (*wychowawców, rodziców, uczniów*).

6. Kryteria efektywności

Uczeń:

Wszyscy uczniowie naszej szkoły są podatni oddziaływaniom tego programu.

Nauczyciele:

Wszyscy nauczyciele realizują Program Wychowawczo - Profilaktyczny, a w szczególności nauczyciele wychowawcy uwzględniają go przy realizacji klasowych planów pracy.

Rodzice:

Rodzice uczniów naszej szkoły znają i akceptują program oraz czynnie współpracują przy jego realizacji.

W naszej szkole pamiętamy o tym, że uczniowie:

- otrzymują dość zachęty, aby uczyć się śmiałości,
- w pełni aprobowani uczą się lubić samych siebie,
- często słyszą słowa uznania, uczą się stawiać sobie cele,
- wychowani są w poczuciu bezpieczeństwa, uczą się ufać sobie i innym,
- otaczani rzetelnością i uczciwością uczą się, czym jest prawda i sprawiedliwość,
- dzieci, które mają trudności w nauce, potrzebują naszego zrozumienia, wsparcia.

Struktura oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych**Dyrekcja:**

- dba o prawidłowe funkcjonowanie szkoły, o poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły, o kształtowanie twórczej atmosfery pracy w szkole,
- wspiera finansowo i organizuje działania profilaktyczne w środowisku szkolnym,
- stwarza warunki do prawidłowej realizacji Konwencji Praw Dziecka oraz umożliwia uczniom podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i religijnej,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- ma obowiązek organizowania spotkań szkoleniowych dla nauczycieli,
- dba o zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły.

Nauczyciele:

- mają obowiązek reagowania na przejawy niedostosowania społecznego u dzieci,
- wspierają swoją postawą i działaniami pedagogicznymi rozwój psychofizyczny uczniów,
- udzielają pomocy w przewyciężaniu niepowodzeń szkolnych, w oparciu o rozpoznanie potrzeb uczniów,
- odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole i poza jej terenem, np. na spacerach, wycieczkach szkolnych,
- świadczą pomoc psychologiczno-pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem.

Wychowawcy klas:

- wychowawcy i pedagog szkolny prowadzą w różnych formach szkolenia, konsultacje dla rodziców,
- dążą w swojej pracy do integracji zespołu klasowego,

- sprawują opiekę wychowawczą nad uczniami szkoły, a w szczególności: tworzą warunki wspomagające ich rozwój i przygotowują do życia w rodzinie i w społeczeństwie,
- poznają warunki życia i nauki swoich wychowanków,
- uczą pozytywnego myślenia i stawiania na sukces poprzez rozwijanie poczucia własnej wartości,
- realizują w toku pracy wychowawczej treści i cele programowe programu wychowawczego szkoły,
- nadzorują pomoc psychologiczno- pedagogiczną w swojej klasie.

Rodzice:

- rodzice i nauczyciele współdziałają ze sobą w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
- powinni zadbać o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów, proponować im pozytywne formy wypoczynku dostępne w szkole i w mieście.

I etap edukacyjny: klasy I–III **Edukacja wczesnoszkolna**

Edukacja wczesnoszkolna obejmuje pierwsze trzy lata nauki dziecka w szkole i ma za zadanie stopniowo przygotować dziecko do uczestnictwa w życiu społeczności szkolnej i środowiska lokalnego, a w dalszej perspektywie – do pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym. Cele wychowania i sposób ich realizacji w niższych klasach szkoły podstawowej powinny być dostosowane do indywidualnych możliwości intelektualnych, emocjonalnych, społecznych i zdrowotnych dziecka będącego w młodszym wieku szkolnym.

Zakres wiadomości i umiejętności, jakimi ma dysponować uczeń kończący klasę III szkoły podstawowej oraz postaw, które ma przejawiać, ustalono tak, aby nauczyciel mógł organizować odpowiednie sytuacje dydaktyczno-wychowawcze w przeciętnych warunkach edukacyjnych. Jest to ważne założenie, gdyż wiadomości, umiejętności i postawy ukształtowane w klasach I–III szkoły podstawowej stanowią bazę i punkt wyjścia do prowadzenia procesu wychowawczo - profilaktycznego na dalszych etapach kształcenia. Realizacja celów wychowania i profilaktyki na I etapie kształcenia powinna być tak zorganizowana, aby wszyscy uczniowie, niezależnie od poziomu ich rozwoju psychofizycznego, mieli możliwość zrozumienia podstawowych procesów społecznych zachodzących w najbliższym i dalszym otoczeniu oraz przejawiania adekwatnego do danej sytuacji zachowania.

Tabela nr 1. Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji w klasach I–III

OBSZAR	ZADANIA – KLASY I–III
<p>Zdrowie – edukacja zdrowotna</p>	<p>zapoznanie z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych, kształtowanie umiejętności kreowania środowiska sprzyjającego zdrowemu stylowi życia;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu zdrowy styl życia w aspekcie fizycznym i psychicznym; • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie; • rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku; • kształtowanie umiejętności analizy zjawisk przyrodniczych, rozumowania przyczynowo-skutkowego; • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin; • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu, umiejętności adekwatnego zachowania się w sytuacjach zwycięstwa i porażki.
<p>Relacje – kształtowanie postaw społecznych</p>	<p>kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozwijanie umiejętności formułowania prostych wniosków na podstawie obserwacji i własnych doświadczeń; • kształtowanie umiejętności przestrzegania obowiązujących reguł; • kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania relacji z rówieśnikami, rozpoznawania ich potrzeb, zgodnej współpracy z innymi, z zachowaniem obowiązujących norm i reguł kultury osobistej; • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania zachowania własnego i innych ludzi; • zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju; • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowania działań mających na celu pomoc słabszym i potrzebującym, umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów.
<p>Kultura – wartości, normy, wzory zachowań</p>	<p>kształtowanie umiejętności właściwego komunikowania się w różnych sytuacjach społecznych, dbałość o język i kulturę wypowiedzania się;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności analizy prostych sytuacji wychowawczych, odróżniania dobra od zła, <p>kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji, określanie swojej przynależności kulturowej poprzez kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami i tradycją w środowisku rodzinnym, szkolnym i lokalnym, uczestniczenie w życiu kulturalnym środowiska rodzinnego, szkolnego, lokalnego oraz wydarzeniach organizowanych przez najbliższą społeczność;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie wrażliwości estetycznej poprzez kontakt z dziełami literackimi i wytworami kultury, zapoznanie z wybranymi dziełami architektury i sztuk plastycznych należących do polskiego i europejskiego dziedzictwa kultury, wyzwalanie potrzeby kontaktu z literaturą i sztuką dla dzieci; • kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi, niezależnie od religii, statusu materialnego, wieku, wyglądu, poziomu rozwoju

	<p>intelektualnego i fizycznego oraz respektowanie ich praw, podejmowanie działań w celu zapobiegania dyskryminacji;</p> <ul style="list-style-type: none"> • inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw oraz pracy zespołowej, wspomaganie działań służących kształtowaniu własnego wizerunku i otoczenia; • przygotowanie do radzenia sobie w sytuacjach codziennych wymagających umiejętności praktycznych, budzenie szacunku dla pracy ludzi różnych zawodów; • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu identyfikowanie i rozwijanie własnych zainteresowań; • wstępne kształtowanie postaw wyrażających szacunek do symboli i tradycji narodowych oraz tradycji związanych z rodziną, szkołą i społecznością lokalną; • kształtowanie umiejętności wyrażania własnych emocji w różnych formach ekspresji; • kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka, podtrzymywanie ciekawości poznawczej, rozwijanie kreatywności i przedsiębiorczości oraz brania odpowiedzialności za swoje decyzje i działania; • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
<p>Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)</p>	<p>zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia oraz sytuacjach nadzwyczajnych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno-komunikacyjnych, kształtowanie świadomości negatywnego wpływu pracy przy komputerze na zdrowie i kontakty społeczne oraz niebezpieczeństwo wynikających z anonimowości kontaktów, respektowanie ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu i multimediiów; <p>-przygotowanie do bezpiecznego i rozsądnego korzystania z narzędzi i urządzeń technicznych, bezpiecznego organizowania zajęć ruchowych i poruszania się po drogach;</p> <ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie do bezpiecznego korzystania ze środków komunikacji, zapobiegania i przeciwdziałania sytuacjom problemowym; • kształtowanie umiejętności utrzymywania ładu i porządku wokół siebie, w miejscu nauki i zabawy.

Opracowano na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej – www.dziennikustaw.gov.pl (dostęp dn. 14.03.2017r.).

W dalszej części niniejszego opracowania prezentujemy treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin będących w dyspozycji wychowawcy, z podziałem na etapy edukacyjne, klasy i typy szkół. Materiał uwzględnia prawidłowości rozwoju oraz specyfikę zmian zachodzących w danym okresie życia. Uwzględnienie zadań rozwojowych może pomóc nauczycielom nie tylko w dokonywaniu autorefleksji, ale przede wszystkim w rozumieniu wychowanków. Realizując prezentowane poniżej treści wychowawczo-profilaktyczne, nauczyciele powinni wspierać rozwój dzieci i młodzieży m.in. przez poznawanie ich zasobów, a także wzmocnienie potencjału rozwojowego. W kreowanym przez nas obrazie oddziaływań wychowawczo-profilaktycznych wychowawca staje się kreatorem uczniowskiej rzeczywistości – z jednej strony jest uosobieniem przedstawianych wartości i cnót, a z drugiej potrafi delikatnie zwrócić uwagę na podejmowane wybory i skazać, w którym kierunku iść. Warto przytoczyć słowa H.J.M. Nouvena, który pisał o swoim Mistrzu: *dał mi możliwość snucia rozważań na temat wolnego wyboru i podejmowania decyzji, ale stwierdził, że niektóre decyzje i wybory są lepsze niż inne, pozwolił mi znaleźć własną drogę, ale nie ukrył mapy, która ukazywała właściwy kierunek.*

Tabela nr 2.

Treści wychowawczo-profilaktyczne do realizacji podczas godzin do dyspozycji wychowawcy w klasach IV–VIII

Obszary	Zadania			
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII
Zdrowie – edukacja zdrowotna	<p>Nabycie podstawowej wiedzy na temat stresu.</p> <p>Inspirowanie młodzieży do myślenia o własnej motywacji do działania.</p> <p>Nabywanie umiejętności gromadzenia i porządkowania wiedzy o sobie.</p> <p>Kształtowanie postaw otwartych na poszukiwanie pomocy oraz porady,</p>	<p>Zachęcanie uczniów do pracy nad własną motywacją oraz analizą czynników, które ich demotywią.</p> <p>Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.</p> <p>Prezentowanie sposobów pokonywania własnych słabości oraz akceptowania ograniczeń i niedoskonałości.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych cech osobowości.</p> <p>Kształtowanie konstruktywnego obrazu własnej osoby, np. świadomości mocnych i słabych stron.</p> <p>Rozwijanie właściwej postawy wobec zdrowia i życia jako najważniejszych wartości. Doskonalenie i wzmacnianie zdrowia fizycznego.</p>	<p>Kształtowanie postawy proaktywnej, w której uczeń przejmuje inicjatywę, ale też odpowiedzialności za swoje działania, decyzje.</p> <p>Kształtowanie umiejętności świadomego wyznaczania sobie konkretnych celów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności hierarchizacji zadań.</p>

	<p>kiedy zaczynają się trudności i kiedy wybór jest ważny i trudny.</p> <p>Kształtowanie postaw prozdrowotnych poprzez promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia.</p>			<p>Podnoszenie poczucia własnej wartości poprzez określanie osobistego potencjału.</p> <p>Kształtowanie świadomości własnego ciała z uwzględnieniem zmian fizycznych i psychicznych w okresie dojrzewania.</p>
--	---	--	--	--

Obszary	Zadania			
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII
Relacje – kształtowanie postaw społecznych	<p>Kształtowanie umiejętności właściwej komunikacji, stanowiącej podstawę współdziałania.</p> <p>Kształtowanie umiejętności asertywnego wyrażania własnych potrzeb.</p> <p>Rozwijanie wrażliwości na potrzeby i trudności innych ludzi.</p> <p>Kształtowanie postawy szacunku i zrozumienia wobec innych osób.</p> <p>Rozwijanie zdolności do inicjowania i podtrzymywania znaczących głębszych relacji.</p> <p>Budowanie atmosfery wzajemnego szacunku w społeczności szkolnej.</p>	<p>Rozwijanie umiejętności rozumienia innych, która sprzyja efektywnej współpracy.</p> <p>Wyzwalanie chęci do działania na rzecz innych osób w celu poprawy ich sytuacji (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie poczucia przynależności do grupy (samorząd uczniowski, klub, drużyna, wspólnota).</p> <p>Kształtowanie otwartości na doświadczenia innych ludzi, ich sposobów rozwiązywania problemów, na nową wiedzę.</p> <p>Rozwijanie świadomości dotyczącej roli osób znaczących i autorytetów.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności współpracy w dążeniu do osiągnięcia celu.</p> <p>Uwrażliwianie na różne obszary ludzkich problemów i potrzeb poprzez krzewienie potrzeby udzielania pomocy (wolontariat).</p> <p>Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych: wyrażanie własnych opinii, przekonań i poglądów.</p> <p>Rozwijanie świadomości roli i wartości rodziny w życiu człowieka.</p> <p>Rozwijanie samorządności.</p>	<p>Kształtowanie umiejętności wchodzenia w interakcje z ludźmi w sposób zapewniający zadowolenie obydwu stron.</p> <p>Kształtowanie umiejętności szukania inspiracji, rozwijanie własnej kreatywności.</p> <p>Rozwijanie odpowiedzialności za siebie i innych (wolontariat).</p>

Obszary	Zadania			
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII
Kultura – wartości, normy i wzory zachowań	Zapoznanie z rolą zainteresowań w życiu człowieka. Uwrażliwianie na kwestie moralne, np. mówienia prawdy, sprawiedliwego traktowania. Kształtowanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia. Kształtowanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.	Rozwijanie zainteresowań i pasji uczniów. Budowanie samoświadomości dotyczącej praw, wartości, wpływów oraz postaw. Rozwijanie umiejętności wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności właściwego zachowania się z uwzględnieniem sytuacji i miejsca.	Rozwój zainteresowań, poszerzenie autonomii i samodzielności Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia w kontekście analizy wpływów rówieśników i mediów na zachowanie. Dokonywanie analizy postaw, wartości, norm społecznych, przekonań i czynników które na nie wpływają. Rozwijanie szacunku dla kultury i dorobku narodowego.	Popularyzowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Rozwijanie pozytywnego stosunku do procesu kształcenia i samokształcenia, zaangażowania w zdobywanie wiedzy i umiejętności. Rozwijanie takich cech jak: pracowitość, odpowiedzialność, prawdomówność, rzetelność i wytrwałość. Umacnianie więzi ze społecznością lokalną.

Obszary	Zadania			
	Klasa IV	Klasa V	Klasa VI	Klasa VII
Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)	Redukowanie agresywnych zachowań poprzez uczenie sposobów rozwiązywania problemów.	Rozwijanie umiejętności prowadzenia rozmowy w sytuacji konfliktu – podstawy negocjacji i edukacji.	Dostarczanie wiedzy na temat osób i instytucji świadczących pomoc w trudnych sytuacjach. Budowanie atmosfery wsparcia i	Rozwijanie postaw opartych na odpowiedzialności za dokonywane wybory i postępowanie. Dostarczenie wiedzy z zakresu

	<p>Budowanie atmosfery otwartości i przyzwolenia na dyskusję.</p> <p>Uświadamianie zagrożeń wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii informacyjnych.</p> <p>Zwiększanie wiedzy na temat środków uzależniających i zagrożeń z nimi związanych.</p> <p>Rozwijanie umiejętności troski o własne bezpieczeństwo w relacjach innymi</p>	<p>Rozwijanie umiejętności identyfikowania przyczyn własnego postępowania.</p> <p>Dokonywanie analizy wpływu nastawienia do siebie i innych na motywację do podejmowania różnorodnych zachowań.</p> <p>Rozwijanie poczucia osobistej odpowiedzialności, zachęcanie do angażowania się w prawidłowe i zdrowe zachowania.</p> <p>Doskonalenie umiejętności rozpoznawania symptomów uzależnienia od komputera i Internetu.</p>	<p>zrozumienia w sytuacji problemowej oraz promowanie rzetelnej wiedzy mającej na celu zredukowanie lęku.</p> <p>Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z własnymi negatywnymi emocjami oraz z zachowaniami agresywnymi. Kształtowanie przekonań dotyczących znaczenia posiadanych informacji, których wykorzystanie pomaga w redukowaniu lęku w sytuacjach kryzysowych. Rozwijanie świadomości dotyczącej prawa do prywatności, w tym do ochrony danych osobowych oraz ograniczonego zaufania do osób poznanych w sieci</p>	<p>prawa dotyczącego postępowania w sprawach nieletnich.</p> <p>Przeciwdziałanie ryzykownym zachowaniom seksualnym.</p> <p>Rozwijanie umiejętności reagowania w sytuacjach kryzysowych, niesienia pomocy dotkniętym nimi osobom oraz minimalizowania ich negatywnych skutków.</p> <p>Rozwijanie umiejętności lepszego rozumienia siebie poprzez poszukiwanie i udzielanie odpowiedzi na pytania: Kim jestem? Jakie są moje cele i zadania życiowe?</p>
--	---	---	--	--

Ewaluacja programu

Przebieg pracy wychowawczo- profilaktycznej i jej efekty poddawane są systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli służą doskonaleniu pracy i wyciąganiu wniosków na przyszłość. Najlepszych efektów można spodziewać się, gdy ewaluacji dokonuje się na podstawie obserwacji procesu wychowania.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja i analiza zachowań uczniów,
- obserwacja postępów w nauce,
- frekwencja na zajęciach dydaktycznych,
- udział w konkursach,

Narzędzia ewaluacji:

- obserwacja,
- analiza dokumentacji szkolnej.

Podsumowanie

W budowaniu programu wychowawczego szkoły, a następnie w jego realizacji, musi być obecny nadrzędny cel wychowania: integralny rozwój i osiągnięcie przez wychowanka pełni człowieczeństwa. Zadaniem twórców i realizatorów nie powinno być poszukiwanie wartości, które znajdą swe miejsce w programie wychowawczym, gdyż są one uwarunkowane indywidualnością osoby wychowanka, warstwicową teorią rozwoju i specyfiką kultury kraju i środowiska, w którym funkcjonuje wychowanek. Podstawowym zadaniem jest natomiast poszukiwanie sposobów wspomagania dzieci i młodzieży w poszanowaniu tych wartości, akceptowaniu, przeżywaniu, urzeczywistnianiu, ocenie realizowania przez nich wartości i animowania innych do ich urzeczywistniania. Nade wszystko zadanie wychowawców polega na wspomaganiu w konstrukcji własnych, lecz właściwych, struktur hierarchicznych – to jest budowanych na obiektywnej hierarchii wartości, które nie będą tylko preferowane, ale przede wszystkim urzeczywistniane

Opracował

Zespół ds. Profilaktyki przy Szkole Podstawowej im. J. Tuwima w Drzonowie